

Bir neçə gün öncə, gecənin dərin qatında, yuxunun astanasında tənənmiş şair Qulu Ağsəsi gördüm...

Şair sükutun içində əyləşmişdi. Önündə böyük bir çırağ yanırdı. Amma bu adi işıq deyildi.

Şairin pıçıldadığı hər söz, çırağa toxunmuş kimi şölələnir, qığılcımlanır, havada əriyib nur olurdu. Onun hər misrası əlovə çevrilir, ürəyindəki sözlər tütümlənən çıraqda əriyib ruhumu aydınladırdı.

O danışdıqca, sanki söz deyil, səmadan süzülən ilahi bir zər seli idi. Hər kəlməsi dilsiz bir dua kimi, qaranlığın içində işıq yoluvar.

Çırağ tütümlənirdi...
Bəlkə də bu, şairin içindəki dərdin, ruhundakı iztirabin görünən sədasıydı.

Mən susub ona baxırdım. O, isə sözün nə qədər müqəddəs bir əlov olduğunu sübut edirdi...

Şair qeybdən gələn səs kimi əks-səda ilə pıçıldayırdı...

ışığa sarıl. Sonuncu misradakı "yandır özünü" fikri ilə şeir kəskin fəlsəfi sonluğa çatır və oxucunu düşünməyə vadar edir.

Böyük şair Qulu Ağsəs bu şeirdə həyatın ziddiyyətlərini, işıq və qaranlıq, rahatlıq və tələş, ümid və ümitsizlik arasında insanın mövqeyini poetik dillə təqdim edir. Ən çətin anda belə, ümidi içində axtarmağı təlqin edir. Bu, həm fərdi, həm də universal bir çağırışdır. Hər bir insan öz içindəki Günəşi yandırmaqlıdır.

Sonrakı şeirlərin biri şairin ən çox sevdiyi şeiri oldu:

**"Canım-gözüm, şükür de ki,
Ölsən də başın üstəki -
Pəmbə buluddu, daş deyil..."**

Şair deyir: "Şükür et, çünki başımın üzərindəki göy, yəni tale, sərt daş yox, yumşaq pəmbə buluddur." Bu, taleyin hələ də ümidverici və yumşaq ol-

dır, nə də tale dəyişir... Şairin daha bir təbii bəndi çıxdı qarşıma, bəlkə bir neçə bənddi, amma mən təbii bu bəndi oxudum:

**"Heç yanı ağrımaz sevgi vurmuşun,
Budanmış ağacam, qurumuş suyam.
Hərdən bir səs eylə ay cənnət quşu,
Bilim cəhənnəmin harasında yam"**

Bu bənd Qulu Ağsəsin özünəməxsus üslubunu, poetik sərtliyini, ironiyasını və sevgi ilə ölüm, səssizlik və haray arasında qalan daxili təlatümünü aydın şəkildə əks etdirir.

Sözün çəkiciliyinə bax:

"Heç yanı ağrımaz sevgi vurmuşun"

Şair sevginin vurduğu adamın ağrıya, acıya alışdığını, artıq heç bir yerinin "ağrımadığını" deyir. Bu, həm fiziki, həm də mənəvi hissini itməsi kimi yozula bilər. Sevgi insana elə bir zər-

Bir yuxunun şöləsi

Mən əks-sədanın təsirində, yuxu ilə gerçək arasındaydım...

Oyandım və həməni, şairin şeirlərinə baş vurdum. Tanış misraların ziddinə bu qədər getməmişdim bu vaxtca. Bu yuxu məni qaranlıqdan işığa doğru apardı. "Ələddinin şəhəri çırağı"nı xatırladım, amma bu o səsin işığı, şəhri idi...

Mən bir neçə şeir tapdım və şeirləri diqqətlə oxumağa başladım.

Qulu Ağsəsin özünəməxsus poetik dünyasının səsinə dinləmiş oldum. Elə ilk oxuduğum fəlsəfə dolu şeir oldu. Şeirin hər bəndində duyduğum səsi yazmaya bilmədim:

**"Görsən ki, qaranlıq çökür ələmə,
Görsən ki, axşamdı fikir ələmə.
Bir ucuq yuxudu gecənin boyu
Nə qədər imkan var rahatlan, uyu..."**

Şair bu bənddə gecəni, qaranlığı, axşamın çöküşünü təbii və labüd bir hal kimi qəbul edir və oxucuya "fikir ələmə", yeni tələşə düşmə mesajı verir. Gecə müvəqqəti bir "yuxu" kimi təqdim olunur. Yeni çətinliklər, qaranlıq anlar keçici və yuxu kimidir. Bu bənd təşkinlik və təmkin aşılayır.

Sonrakı bənddə:

**"Qəflətdən bir çağa salar hay-həşir
Səhər - körpəsidi doğan Günəşin.
Onu ovutmağa tələsər hamı,
Beləcə, salarlar yenə axşamı..."**

Burada səhər yenidən doğan ümid, başlanğıc, işıq kimi təqdim olunur. Günəşin "körpəsi" deyimi çox incədir, səhər yeni doğulmuş, səs-küylü, təlatümlü bir körpə kimidir. Hər kəs onu "ovutmağa" çalışır, yəni hər kəs öz gününü qurmağa, həyatın tələblərinə cavab verməyə çalışır. Ancaq bu səyin sonu yenə axşamlı nəticələnir - həyatın dövrəni, fəsilərin dəyişməsi, zamanın axarı dayanmır. Hər doğan səhər gecəyə çevrilir və bu da zamanın faniyinin poetik təsviridir.

Nəhayətində isə deyir:

**"Təzədən qaramat basar dünyanı,
Hani doğan Günəş?körpəsi hani?
... Görsən hər tərəfdən əlin üzülür,
Görsən üşüyürsən...yandır özünü..."**

Bu bənddə isə ümitsizlik, qaranlığın qayıdışı, tənhalıq hissləri güclənir. "Hani doğan Günəş?" sual tək cə fiziki deyil, həm də mənəvi boşluğun ifadəsidir. Bu zaman şairin çox güclü fəlsəfi çağırışı gəlir: "yandır özünü" bu özünü alışdır, yeni içində işıq yarat, ümidi, ruhunu oyat deməkdir. Başqalarından ümid kəsildə öz içindəki

duğunu, tamamilə daşlaşmadığını göstərir. Yeni, həyat nə qədər çətin olsa da, ümid var.

**"Sevməyi var, sancmağı var
Baxma hərdən uçmağı var -
Ürək yuvadı, quş deyil..."**

Musealaeda sevginin həm gözəlliyi, həm də ağrısı vurğulanır. "Ürək yuvadı, quş deyil" misrası çox dərin bir deyimdir. Ürək yuva kimidir, davamlılığı və sabitliyi var, ancaq quş kimi uçuş qəməz. Bu, sədaqətin, bağlılığın ifadəsidir.

**"Neynəyəm görənsənsiz?!
Ha istədim öləm sənsiz
Baxdım ki, mənlilik iş deyil..."**

Ayrılığın, sənsizliyin ağrısından dərddir şair. Ölüm istəyi olsa da, bu ağrını belə yaşamaq ona yazılıb. Yeni sevgi o qədər güclüdür ki, ondan qaçmaq, onu unutmaq mümkün deyil. Ayrılıq düşüncəsi belə çarəsizliklə nəticələnir.

**"Bu da mənim baxtımdandı,
Gözüm Tanrı taxtındadı
Onun da yeri boş deyil..."**

Axırıncı bənddə şair taleyi qəbul edir: "Bu da mənim alın yazımdı." Amma ümidi də Tanrıdadır.

"Onun da yeri boş deyil" misrasında bir az ironiya, bir az da qismətini doluluğunu ifadə edir. Tanrı hər şeyi görür, bilir, yerindədir. Amma bəlkə də, hamı kimi şair də ona ümid edir, amma cavab gözləyir.

Şair bu şeirdə sevgidəki ağrını, taleyin oynadığı rolları və insanın daxili çarəsizliyini öz dilində ifadə edir. Sevgi həm yuvadır, həm də sancandır. Taleyə ümidlə baxmaq var, amma həm də boyun əymək... Sonda isə bütün dualar Tanrıya yönəlir, çünki nə ürək qa-

bə vurub ki, o, duyğular baxımından uyuşub artıq heç nə hiss etmir.

"Hərdən bir səs eylə ay cənnət quşu"

"Cənnət quşu" ümidin, xilasın, nurnun simvoludur.

Şair Tanrıya, mələyə, və ya daha mücərrəd bir ruha müraciət edir. Hərdən səs ver, bir işarə ver, həyatımın tam susqunluğunda bir titrək nəfəs kimi...

Qulu Ağsəs yaradıcılığı sevgidən doğan dərin boşluğu, insanın daxili əriyib yox olmasını, həm ruhən, həm mənən aşılayır oxucusuna...

Hər misra ayrıca sevginin romantikliyindən çox, onun dağıdıcı, əzici tərifinə tutulan poetik güzğüddür.

Şairin hansı şeirinə baş vursan təsirindən çıxmaq olmur:

**"Dilimdən düşmür bir ad"
....nöqtələr...**

Burada şairin içində daşdığı, unutmamıdığı, bəlkə də çəkdiyi bütün iztirabların qaynağı olan bir insanın adı var. Ad çəkilmir, amma bütün şeirdə onun varlığı hiss olunur. Mən "nöqtələr"i nöqtələrsiz oxudum və çalışdım ki, o boşluğa öz fikrimi yerləşdirim:

"Tanrıdan gözəl cəllad"

Qeyri-adi bir təsvirdir: Həm gözəl, həm cəllad. İnsan Tanrını gözəllik və mərhəmətlə bağlayır, amma burada "gözəl" olan məhv edəndir. Şairin sevdidi şəxs həm ilahi qədər gözəl, həm də onu məhv edən qədər amansızdır.

Şeiri haqqında uzun danışmaq olar. "Nöqtələr" burada həm gizlədilmiş, həm oxucuya buraxılan, həm də başa çatdırılmayan fikirlərin ifadəsidir. Bu, şeiri açıq sonlu edir və hər kəs öz içindən gələnə görə bu "nöqtələri" doldura bilər...

Şair deyir ki, sevgi bəzən yaşadan yox, öldürən olur. Fədakarlıq gözəldir, amma hər sevgi qarşılıqlı olmur. Şair bu ziddiyyətin içində sevgini itirməkdən çox, ona yük olmaqdan qorxur...

Belliklə, sözü, özü, düşüncəsi fərqli, səsinin rəngində belə bəmbəyaz bir səhrə olan şair, Qulu Ağsəsin bir neçə şeirini necə deyərler, ələk-vələk edib, eşitdiyim səsi, gördüyüm rəngləri və duyduğumu yazdım...

Mən çağdaş ədəbiyyatımızın parlaq "Ulduzu", hörmətli Qulu Ağsəyə söz aləminin ən yüksək zivəsinə fəth etməyi arzulayıram...

**Əfşan Yusifqızı
AYB-nin üzvü**